

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 57/2020-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. februára 2020 prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libora Duľa o jeho zaujatosti v konaní vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Kubík, advokát, s. r. o., Staré Grunty 162, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Kubík, vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 58/2020 a takto

r o z h o d o l :

Sudca IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libor Duľa je v y l ú č e n ý z výkonu sudcovskej funkcie vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 58/2020.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sudca IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) Libor Duľa listom zo 14. januára 2020 v zmysle § 50 ods. 1 a v súlade s § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu svoje

vylúčenie z konania a rozhodovania v senátnej veci sp. zn. Rvp 58/2020 z dôvodu uvedeného v § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pretože sa so sťažovateľkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), dlhoročne pozná a vo svojej funkcii sudcu všeobecného súdu a predsedu trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s ňou mnohokrát prišiel do kontaktu ako so sudkyňou a štátnou tajomníčkou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vrátane spoločenských stretnutí a podujatí v právnickej a sudcovskej komunite. Takýto vzťah by mohol nielen vyvolať pochybnosť o jeho nezaujatosti v jeho i sťažovateľkinom profesijnom i osobnom okolí, ale rovnako bez ohľadu na profesionálny prístup by mohol aj oslabiť jeho osobnú nezaujatosť.

2. Sudca ústavného súdu Libor Duľa preto požiadal predsedu ústavného súdu, aby bol v tejto veci zabezpečený postup podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. Pokynom predsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivana Fiačana z 15. januára 2020 bolo oznámenie v súlade s čl. IV bodom 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v úplnom znení pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde I. senátu ústavného súdu.

II.

4. Zákon o ústavnom súde obsahuje výslovnú právnu úpravu o vylúčení sudcu ústavného súdu z výkonu sudcovskej funkcie v ustanoveniach § 49 až § 52.

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

7. Podľa § 50 ods. 1 prvej vety zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu môže sám vyhlásiť svoju zaujatosť vo veci; musí tak urobiť písomne bezodkladne a uviesť jej dôvody.

8. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

9. Ústavný súd v danej súvislosti zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému a jeho riadneho fungovania.

10. Už vo svojej predošlej judikatúre ústavný súd konštatoval, že z pohľadu ľudskoprávneho, z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok z 10. 1. 2012). Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomernými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to vo všeobecnosti (Olujč v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok z 9. 2. 2012, bod 87). Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci a môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom. Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť

sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „*opakom*“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania. Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti. Podľa ESLP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „*v stávke*“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (Daktaras v. Litva, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti ašpirovať, je cez ňu „*v hre*“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

11. Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému a jeho riadneho fungovania.

12. Príslušný senát ústavného súdu sudcom ústavného súdu Liborom Duľom prezentovaný dôvod jeho prípadnej zaujatosti prerokoval a vzhľadom na oznámenú skutočnosť dospel k záveru, že v zmysle § 49 ods. 1 prvej vety zákona o ústavnom súde je tento dostačujúci na vznik pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu v danej veci.

13. Ústavný súd preto oznámenie sudcu Libora Duľu posúdil ako dôvodné a rozhodol o vylúčení sudcu z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu